**T.C.**
**UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

**ESAS NO :** 2025/20
**KARAR NO :** 2025/118
**KARAR TR :** 03/02/2025

**ÖZET**: Suriye vatandaşı olan davacıların, Türk vatandaşı olan babaları ile tıbbi inceleme yapılmak suretiyle soybağının tespiti istemiyle 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 282. ve devamı hükümleri uyarınca açtıkları babalık davasının, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

**K A R A R**

**Davacılar :** 1-M. A. I.
2- M. A.

**Vekilleri :** Av. H. İ. T., Av. L. I., Av. D. I.

**Davalılar :** 1- B. A. İ. (B. Ö. )
2- İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık Genel Müdürlüğü
(Sadece İdari Yargıda)

**I. DAVA KONUSU OLAY**

1. Davacılar vekili, müvekkillerinin Suriye uyruklu olduğunu, Suriye Arap Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Nüfus Müdürlüğünce hazırlanan Aile Nüfus Kayıt Örneğinde müvekkillerin babasının davalı B. Ö. olarak kayıtlı olduğunu, B. Ö.'in Türk vatandaşlığını sonradan kazandığını ve B. A. I. olan isminin B. Ö. olarak değiştirildiğini, müvekkillerinin 31/10/2023 tarihinde babaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuru yaptıklarını, T.C. Yalova Valiliği, İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü'nün E-28645484-124-31132 Sayı, 07/02/2024 tarihli yazısı ile *"tıbbi rapora dayanılarak Türk Mahkemelerinden tespit kararı"* talep edilmesi nedeniyle, davalı B. Ö.'in müvekkillerin babası olduğunun tespiti istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

**II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ**

**A. Adli Yargıda**

2. **Yalova 5. Asliye Hukuk Mahkemesi 06/09/2024 tarih ve E.2021/401, K.2024/4 sayılı kararı** ile, davada idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, davanın dava şartı yokluğundan HMK md.114/1-b maddesi uyarınca usulden reddine karar vermiş, karar istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımı şöyledir:

*"...5901 sayılı Türk Vatandaşlık Kanunu'nun (5901 sayılı Kanun) 5 inci ve 6 ncı maddesine göre bir kimsenin Türk vatandaşı olan ana ve babadan evlilik içinde doğduğunun tespiti halinde, soybağı tesisine bağlı olarak doğumla Türk vatandaşlığını kazanmış olacağı, 5901 sayılı Kanun'un 37 nci maddesi gereğince Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına ilişkin başvuruların, yurt içinde ikamet edilen yer valiliğine, yurt dışında ise dış temsilciliklere bizzat veya bu hakkın kullanılmasına ilişkin vekâletname ile yapılacağı, Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancıların gerekli şartları taşıyıp*



UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden +4gwCec - DSNWxQ+ - WIdNclc - RuQq/E= ile erişebilirsin

*taşımadıklarının tespiti, illerde oluşturulan Vatandaşlık Başvuru İnceleme Komisyonu tarafından yapılacağı hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, davacının isteğinin temelinde, soybağı tesisine bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanmak olduğu, tespit hükmü vatandaşlıkla ilgili idari bir işleme esas teşkil edeceği, idari bir işleme esas teşkil etmek üzere adli yargıda tespit kararı verilemeyeceği, idari işleme karşı idari yargı yerinde açılacak davada bu hususun tespit edilebileceği kanaatine varılarak, (Benzer mahiyette T.C. YARGITAY 2. H.D. 25.05.2023 Tarih, 2023/2031,Esas, 2023/2700 Karar nolu ilamı, İSTANBUL BAM 2.H.D.'nin 19/02/2024 Tarih, 2024/370 Esas, 2024/463 Karar sayılı ilamı, İSTANBUL BAM 1. H.D.'nin 22/11/2022 Tarih, 2022/1695 Esas, 2022/1771 Karar sayılı ilamı) Yargı yolunun caiz olmaması, idari yargıda görülmesi gerekli olan davanın Adli Yargıda açılmış olması nedeniyle, davanın usulden reddine karar vermek gerekmiş aşağıda şekilde hüküm kurulmuştur.*

*HÜKÜM:Yukarıda açıklanan nedenlerle;*

*1-HMK 114/1-b md. uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle DAVANIN USULDEN REDDİNE..."*

3. Bu kez davacılar vekili, Suriye uyruklu olan davacıların, Türk vatandaşlığını kazanan B. Ö. (Suriye nüfus kayıtlarında B. A. İ.) isimli kişinin çocukları olduğunun tespiti istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

**B. İdari Yargıda**

4. **Bursa 3. İdare Mahkemesi 13/12/2024 tarih ve E.2024/1690 sayılı kararı** ile, ortada iptale konu olabilecek sonuç doğuran bir idari işlem bulunmadığı, davacıların talebinin Türk vatandaşlığını kazanan B. Ö. (Suriye nüfus kayıtlarında B. A. İ.) isimli kişinin çocukları olduğunun tespitine ve bu suretle Türk vatandaşlığına alınmasına ilişkin olduğu dikkate alındığında, tıbbi inceleme yapılmak suretiyle soybağının tespiti isteminden kaynaklı işbu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

*"...Dosyanın incelenmesinden; Suriye uyruklu davacılar tarafından, Türk vatandaşlığını kazanan B. Ö. (Suriye nüfus kayıtlarında B. A. İ.) isimli kişinin çocukları olduğunun olduğunu ileri sürerek Türk vatandaşlığını kazanmak istemiyle yaptığı başvuru üzerine Yalova Valiliği Nüfus ve Vatandaşlık İşleri İl Müdürlüğü'nün 07.02.2024 tarih ve 31132 sayılı işlemiyle: "...5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 63. Maddesi 2. Fıkrası uyarınca tıbbi rapora dayanılarak yetkili Türk Mahkemelerinden alınacak tespit kararının alınması gerektiği, ..." şeklinde cevap verilmesi üzerine, Yalova Asliye Hukuk Mahkemesinde soybağının tespiti davasını açtığı, Yalova 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 06/09/2024 tarihli ve E: 2024/401, K: 2024/4 sayılı kararıyla davada idari yargının görevli olduğu ve görev yönünden reddine karar verildiği, söz konusu kararın istinaf edilmeden kesinleşmesi üzerine idari yargıda görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*

*Bu durumda; yukarıda yer verilen mevzuat ve dava dosyaları içeriğine göre ortada iptale konu olabilecek sonuç doğuran bir idari işlem bulunmadığı, davacıların talebinin Türk vatandaşlığını kazanan B. Ö. (Suriye nüfus kayıtlarında B. A. İ.) isimli kişinin çocukları olduğunun tespitine ve bu suretle Türk vatandaşlığına alınmasına ilişkin olduğu dikkate alındığında, tıbbi inceleme yapılmak suretiyle soybağının tespiti isteminden kaynaklı işbu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.*

*Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesinin aynı konuya ilişkin 15/05/2023 günlü ve E:2023/252, K: 2023/396 sayılı kararı da aynı istikamettedir.*



UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden +4gwCec - DSNWxQ+ - WIdNclc - RuQq/E= ile erişebilirsin

*Açıklanan nedenlerle; adli yargının görev alanına giren davada Mahkememizin görevli olmadığına, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine..."*

5. Bursa 3. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası ile birlikte adli yargı dosyasına ilişkin bilgi ve belgeler Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

## III. İLGİLİ HUKUK

6. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "*Genel olarak soybağının kurulması"* başlıklı 282. maddesi şöyledir:

*"Çocuk ile ana arasında soybağı doğumla kurulur.*
*Çocuk ile baba arasında soybağı, ana ile evlilik, tanıma veya hâkim hükmüyle kurulur.*
*Soybağı ayrıca evlât edinme yoluyla da kurulur. "*

7. 4721 sayılı Kanun'un "*Yetki"* başlıklı 283. maddesi şöyledir:

*"Soybağına ilişkin davalar, taraflardan birinin dava veya doğum sırasındaki yerleşim yeri mahkemesinde açılır"*

8. 4721 sayılı Kanun'un "*Yargılama Usulü"* başlıklı 284. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

*"Soybağına ilişkin davalarda, aşağıdaki kurallar saklı kalmak kaydıyla Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu uygulanır"*

9. 4721 sayılı Kanun'un *"Babalık Hükmü"* Alt başlığındaki *"Dava hakkı"* başlıklı 301. maddesi şu şekildedir :

*"Çocuk ile baba arasındaki soybağının mahkemece belirlenmesini ana ve çocuk isteyebilirler.*
*Dava babaya, baba ölmüşse mirasçılarına karşı açılır.*
*Babalık davası, Cumhuriyet savcısına ve Hazineye; dava ana tarafından açılmışsa kayyıma; kayyım tarafından açılmışsa anaya ihbar edilir."*

10. 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun *"Türk vatandaşlığının kazanılması halleri"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

*"Türk vatandaşlığı, doğumla veya sonradan kazanılır"*

11. 5901 sayılı Kanun'un *"Soy bağı"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

*"(1) Türkiye içinde veya dışında Türk vatandaşı ana veya babadan evlilik birliği içinde doğan çocuk Türk vatandaşıdır.*
*(2) Türk vatandaşı ana ve yabancı babadan evlilik birliği dışında doğan çocuk Türk vatandaşıdır.*
*(3) Türk vatandaşı baba ve yabancı anadan evlilik birliği dışında doğan çocuk ise soy*



UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden +4gwCec - DSNWxQ+ - WIdNclc - RuQq/E= ile erişebilirsin

*bağı kurulmasını sağlayan usul ve esasların yerine getirilmesi halinde Türk vatandaşlığını kazanır."*

12. 5901 sayılı Kanun'un *"Sonradan kazanılan vatandaşlık"* başlıklı 9. maddesi şöyledir:

*"Sonradan kazanılan Türk vatandaşlığı, yetkili makam kararı veya evlat edinilme ya da seçme hakkının kullanılması ile gerçekleşir"*

13. 5901 sayılı Kanun'un *"Türk vatandaşlığının ispatı"* başlıklı 36. maddesi şöyledir:

*"(1) Türk vatandaşlığının ispatı herhangi bir şekle tabi değildir.*
*(2) Aşağıdaki resmi kayıt ve belgeler, aksi sabit oluncaya kadar ilgilinin Türk vatandaşı olduğuna karine teşkil eder.*
*a) Nüfus kayıtları.*
*b) Nüfus cüzdanları.*
*c) Pasaport veya pasaport yerine geçen belgeler.*
*(3) Bir kişinin Türk vatandaşı olup olmadığı konusunda herhangi bir tereddüte düşüldüğü takdirde bu husus Bakanlıktan sorulur."*

14. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"*Bu Kanun, Türk vatandaşları, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların altsoyları ile Türkiye'de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerinin düzenlenmesine, yürütülmesine ve geliştirilmesine ilişkin esas ve usûl hükümlerini kapsar."*

15. 5490 sayılı Kanun'un *"Türk vatandaşlığını kazananlar"* başlıklı 20. maddesi şöyledir:

*"Kanun gereğince Türk vatandaşlığını kazananlar yetkili makam veya kurulların kararı üzerine düzenlenecek formlara uygun olarak aile kütüğüne tescil edilirler"*

16. 5490 sayılı Kanun'un "*Kayıt düzeltilmesi"* başlıklı 35. maddesi şöyledir:

*"(1) Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir.*
*(2) Aile kütüklerindeki din bilgisine ilişkin talepler, kişinin yazılı beyanına uygun olarak tescil edilir, değiştirilir, boş bırakılır veya silinir."*

17. 5490 sayılı Kanun'un *"Nüfus davaları"* başlıklı 36. maddesi şöyledir:

*"(1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:*
*a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları (..) nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.*
*b) (Değişik: 19/10/2017-7039/9 md.) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu*



UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden +4gwCec - DSNWxQ+ - WIdNclc - RuQq/E= ile erişebilirsin

*kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.*

*c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.*

*(2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır."*

18. Türk Vatandaşlığının Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin *"Vatandaşlık ihtilafları"* başlıklı 63. maddesinin 2. fıkrası şöyledir:

*"(2) Ana veya babadan dolayı Türk vatandaşı olduğu iddiasında bulunan kişi iddiasını kanıtlayacak her türlü bilgi ve belge ibraz edebilir. Kişi tıbbi raporlara dayanılarak mahkemece verilmiş olan tespit kararı da ibraz edebilir. Herhangi bir belge ibraz edilememesi veya ibraz edilen belgelerle iddia edilen ana ya da baba arasında bağ kurulamaması durumunda talep reddedilir."*

## IV. İNCELEME VE GEREKÇE

### A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/02/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuru yapıldığı, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği görülmekte ise de, dava konusuna ilişkin bilgi ve belgeler ile adli yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren bir örneğinin dosyada bulunduğu, bu nedenle adli yargı dosyasının istenilmediği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

### B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, Suriye vatandaşı olan davacıların, Türk vatandaşlığını kazanan babalarıyla tıbbi inceleme yapılmak suretiyle soy bağının tespiti istemiyle açılmıştır.

22. Dava dosyasının incelenmesinden; Suriye uyruklu davacılar tarafından, Türk vatandaşlığını kazanan B. Ö. (Suriye nüfus kayıtlarında B. A. İ.) isimli kişinin çocukları olduğunu ileri sürerek Türk vatandaşlığını kazanmak istemiyle yaptıkları başvuruya Yalova Valiliği Nüfus ve Vatandaşlık İşleri İl Müdürlüğünün *07.02.2024* tarih ve 31132 sayılı işlemiyle: *"...5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 63. Maddesi 2. Fıkrası uyarınca tıbbi rapora dayanılarak yetkili Türk Mahkemelerinden alınacak tespit kararının alınması gerektiği, ..."* şeklinde cevap verilmesi üzerine, davacılar tarafından Türk vatandaşı olan B. Ö. (Suriye nüfus kayıtlarında B. A. İ.)'ın çocukları



UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden +4gwCec - DSNWxQ+ - WIdNclc - RuQq/E= ile erişebilirsin

olduğunun tespitine kararı verilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

23. 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesinde, ilgililerin nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme ve tespit davası açmak hak ve yetkisine sahip oldukları, 35. maddesinde de, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği kayıtların anlamı ile taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhlerin konulamayacağı hükme bağlanmıştır.

24. Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, soy bağının tespiti ve nüfus kayıt düzeltme davaları diğer kayıt düzeltme davaları gibi kamu düzeni ile yakından ilgili bulunduğundan, hakimin doğru sicili oluşturmak zorunda olduğu, nüfus kaydına ilişkin bazı işlemlerin adli, bazı işlemlerin de idari kararlarla yapıldığı, adli yargının görev alanına giren davaların ise maddi hata dışındaki nüfus kayıtlarının düzeltilmesi davaları olduğu; buna göre davacıların ileri sürdüğü talebin, Türk vatandaşı olan babalarıyla aralarında tıbbi inceleme yapılmak suretiyle soy bağının tespiti istemi olduğundan, uyuşmazlığın 4721, 5901 ve 5490 sayılı Kanunların ilgili maddeleri ve bu Kanunlara dayanılarak çıkarılan Yönetmelikler uyarınca adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

25. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Bursa 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Yalova 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 06/09/2024 tarih ve E.2024/401 K.2024/4 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

**V. HÜKÜM**

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Bursa 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Yalova 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 06/09/2024 tarih ve E.2024/401 K.2024/4 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

03/02/2025 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Rıdvan | Nilgün | Doğan | Eyüp |
| GÜLEÇ | TAŞ | AĞIRMAN | SARICALAR |

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Ahmet | Mahmut | Bilal |
| ARSLAN | BALLI | ÇALIŞKAN |



UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden +4gwCec - DSNWxQ+ - WIdNclc - RuQq/E= ile erişebilirsin